

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อบุคคลและประเทศชาติ บ้านเมืองจะเจริญได้ย่อมต้องอาศัย
ผลเมืองที่มีการศึกษาดี การศึกษาคือความเจริญงอกงามที่เกิดขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากการ
เรียนรู้ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในตัวบุคคลและชุมชนรวม ๆ กัน และผลจากความเจริญงอกงาม
นี้เองจะส่งผลให้สังคมเกิดการพัฒนาคืบขึ้น การเรียนรู้วิธีและหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม
นั้น มิใช่จะเป็นการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจหรือโดยตรงเสียทั้งหมด เด็กจะเรียนรู้ทั้งโดยตรงและ
โดยทางอ้อม ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชนนั้นนอกเหนือจากการศึกษาในห้องเรียนแล้ว
"สื่อมวลชน" ยังสามารถให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นอย่างต้อีกด้วย

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีความก้าวหน้าและมีบทบาทอย่างอเนกประการ
เพราะเป็นสิ่งที่ให้ความรู้ ความคิด เสริมสร้างประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้รับสาร
จึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้าน
เสริมสร้างสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยมด้านคุณธรรมและศีลธรรม ด้านอารมณ์และ
สังคม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่พึงตระหนักคืออิทธิพลทางการ
ใช้ภาษาไทยของนักเรียน

ชำนานู รอดเหตุภัย (2522: 166) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน
ต่อการใช้ภาษาไว้ว่า

สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อประชาชนทั่วไปทางด้านการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ
สื่อมวลชนประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ สื่อประเภทนี้เป็นครูสอนภาษาที่มีอิทธิพล
มาก ประชาชนเรียนรู้ภาษาจากสื่อมวลชนโดยไม่รู้ตัว และมักใช้ตามอย่างอัตโนมัติ

สื่อมวลชนนอกจากจะเป็นสื่อให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชนแล้ว ในขณะที่
เดียวกันก็มีบทบาทและอิทธิพลที่นอกเหนือไปจากการให้การศึกษาซึ่งอาจจะก่อให้เกิดประโยชน์
หรืออาจจะก่อให้เกิดผลเสียแก่การเรียนการสอนได้ เช่นเดียวกัน

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2520: 3) ได้ให้ข้อคิดว่า "สิ่งที่มากับสื่อมวลชนเหล่านี้มิใช่เป็นสิ่งที่มีความเสมอไป บางทีก็ใส่สิ่งที่ เป็นโทษคิดมาด้วย เช่น การใช้ภาษาอย่างผิดพลาคลาดเคลื่อนจากการโฆษณาชวนเชื่อ" สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523: 227) ก็มีความเห็นสอดคล้องกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ ในเรื่องนี้ว่า "สารที่ส่งมาโดยทางสื่อมวลชนนั้นมิใช่มีแต่คุณเสมอไป บางทีก็มีสิ่งที่เป็นโทษคิดมาด้วย โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่ผิดพลาคลาด"

ความสำคัญของสื่อมวลชน เป็นสิ่งที่บุคคลหลายฝ่ายได้ตระหนักถึงผลอันจะเกิดแก่เยาวชน ผู้เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนก็พยายาม เสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์และให้สิ่งที่ถูกต้องแก่เยาวชน ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางการศึกษาของเยาวชนก็ได้พยายามที่จะปลูกฝังและเสนอแนวทางในการรับสารอย่างถูกต้องดังเช่น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในรายวิชาภาษาไทยไว้ข้อหนึ่งว่า "เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่านจากบุคคลหรือจากสื่อมวลชนอันจะนำไปให้เกิดวิจารณ์"

สื่อมวลชนมีหลายชนิด ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษามากที่สุดคือ โทรทัศน์

โทรทัศน์นับวันจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตมนุษย์มากขึ้นโดยเฉพาะเยาวชน ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์กับเยาวชนกันมาก จากการศึกษาของ แบริดเลย์ เอส. กรีนเบิร์ก (Bradley S. Greenberg) และ วอน เฟลลิทเซน (Von Felitzen) ได้ชี้ให้เห็นว่าเด็กสามารถใช้ตัวอย่างจากโทรทัศน์นำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ ในการแต่งกาย ในการสมาคมตลอดจนการขยายศัพท์ให้กว้างขวางขึ้น (อรทัย ศรีสันติสุข 2527: 101-102)

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยเด็กผิวขาวผิวดำ ที่สหรัฐอเมริกาเมื่อปี 1978 The National Commission on the Causes and Prevention of Violence (USA) กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นสิ่งสำคัญของเด็กที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำในการเข้าใจสภาพสังคมที่ต่างจากสังคมของตน และหากเด็กขาดความสัมพันธ์ทางครอบครัวและเพื่อน ๆ แล้วโทรทัศน์เป็นสิ่งจำเป็นมากที่จะแทนประสมการณ์ชีวิตจริง ในส่วนที่เกี่ยวกับโทรทัศน์มีผลต่อทัศนคติและความเชื่อ

ของเด็กนั้นได้มีผู้ทำการวิจัยไว้คือ อีลีนเนอร์ แมคโคบี (Eleaner Maccoby) นักจิตวิทยา ได้ทำวิจัยไว้อย่างมาก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สิ่งที่ได้จากโทรทัศน์นั้นมีผลต่อทัศนคติ ความเชื่อ และอารมณ์ต่าง ๆ ของเด็ก โทรทัศน์สามารถให้ประสบการณ์ชีวิตแก่เด็ก เพื่อการเตรียมตัว สำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต กล่าวได้ว่าโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป ของเด็ก. (James D. Halloran 1970: 37-38)

จากการศึกษาถึงผลของโทรทัศน์นั้นจะเห็นได้ว่า ความสภาพความเป็นจริงโทรทัศน์ มิได้เกี่ยวข้องกับเด็กเหมือนอย่างที่บุคคลเกี่ยวข้องกัน แต่โทรทัศน์มีผลเกี่ยวข้องระหว่างบุคคล กับสื่อทางสังคม กล่าวคือ เมื่อเราเรียนจากโทรทัศน์เราจะนำสิ่งที่ได้ชมจากโทรทัศน์มาปรับ ให้เข้ากับชีวิตประจำวัน ถ้าเป็นสิ่งที่ดีคนก็จะชอบและปฏิบัติตาม เราอาจจะพิจารณาอิทธิพลของ โทรทัศน์ได้หลายทางคือ โทรทัศน์ เป็นครูที่เสนอพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่ขยายความรู้และ ประสบการณ์ อิทธิพลส่วนหนึ่งของโทรทัศน์ที่พอสรุปได้คือ

1. โทรทัศน์ใช้เป็นแหล่งสำหรับการเรียนรู้ที่ได้จากการได้ดูได้เห็น
2. การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของเด็กที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวละคร ในโทรทัศน์ รวมทั้งความสามารถที่จะมองเห็นประโยชน์หรือคาดหวังสิ่งที่พึงใจจากการดูโทรทัศน์
3. เด็กเล็ก ๆ อายุระหว่าง 3 - 8 ปี จะเรียนรู้จากโทรทัศน์ได้ไวเป็นพิเศษ
4. แนวความคิดแบบ "ความเป็นจริง" มีผลต่อการเรียนรู้จากการดู โดยเฉพาะเด็ก ที่เล็ก ๆ เพราะเขาจะอยู่ในระหว่างการเรียนรู้ที่จะแยกความแตกต่างระหว่างความฝันเฟื่อง กับความเป็นจริง
5. เด็กส่วนมากเชื่อว่าโลกซึ่งเขาเห็นในโทรทัศน์นั้น เป็นภาพสะท้อนของโลกที่แท้จริง
6. เด็กวัยรุ่นมักจะปฏิบัติตน โดยยึดแบบอย่างต่าง ๆ ที่เขาเรียนรู้จากการดูโทรทัศน์ ✓
7. เด็ก ๆ เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ชีวิตจริงเพื่อประโยชน์ของชีวิตในอนาคต
8. การวิจัยที่เป็นข้อสนับสนุนเกี่ยวกับการแสดงออกของอารมณ์พบว่า โทรทัศน์บาง รายการมีส่วนกระตุ้นให้เด็กมีนิสัยก้าวร้าว
9. เด็กสามารถเรียนนิสัยก้าวร้าวจากสิ่งต่าง ๆ ที่เขาเห็นทางโทรทัศน์และสามารถ คงทนคิดตัว เขาตลอดเวลา ✓

10. เด็กส่วนมากจะได้เห็นภาพพจน์ที่ไม่ดีบางประการของผู้ใหญ่จากละครโทรทัศน์

11. โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ โดยการสอนศีลธรรม และชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ขัดกับปทัสถานของสังคมอันเจริญแล้ว

(James D. Halloran 1970: 54-55)

การดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เยาวชนทั้งชายและหญิงสนใจมาก เพราะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดและได้รับความรู้ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากมีการถ่ายทอดรายการโทรทัศน์จากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคบ้างแล้วการที่มีผู้ให้ความสนใจชมโทรทัศน์มากขึ้นนี้ นอกจากจะเนื่องมาจากการขยายตัวของ การถ่ายทอดแล้วโทรทัศน์ ยังมีคุณสมบัติพิเศษเหนือกว่าสื่อมวลชนชนิดอื่น

เอ็ดเวิร์ด สตาเซฟ (Edward Stasheff 1962: 1) กล่าวว่า "โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาสื่ออื่นเข้าไปด้วย คือภาพยนตร์ วิทยุและหนังสือพิมพ์ คือให้ทั้งเสียง ภาพ และตัวอักษร"

จากคุณสมบัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่สมบูรณ์แบบ อรรถพร เขียรถาวร (2520: 117) ยังได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของโทรทัศน์เพิ่มเติมไว้ว่า

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาคุณสมบัติของวิทยุ ภาพยนตร์และหนังสือพิมพ์เข้าไว้ด้วยกันคือผู้ชมสามารถได้ยินทั้งเสียงเช่นเดียวกับการฟังวิทยุ ได้เห็นภาพเคลื่อนไหวติดต่อกันไปเช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์และได้เห็นตัวหนังสือเช่นเดียวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์จึงเป็นสื่อมวลชนที่แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด

เหตุผลที่ว่าการรับรู้ของมนุษย์เกิดจากการได้เห็น 75% จากการได้ยิน 13% จากการสัมผัส 6% จากการรส 3% จะเห็นได้ว่าโทรทัศน์ให้ทั้งการได้ยินและการได้เห็นผลรวมตามตัวเลขที่กล่าวมานี้ถึง 88%

โทรทัศน์มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก เพราะโทรทัศน์มีส่วนในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม ดังนั้นโทรทัศน์อาจก่อให้เกิดผลต่อสังคมในด้านบวกคือพัฒนาคนให้สมบูรณ์ ให้ความรู้ ทักษะคติ ความซาบซึ้งและค่านิยมตลอดจนให้ทักษะด้วย

หรืออาจให้ผลในด้านลบคือ เป็นบ่อนทำลายระบบของสังคมโดยรวม (ขวัญ เรือน ไชยอุดม 2520: 25)

การจัดทำรายการโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์เพื่อการค้าหรือโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ก็ตาม ทั้งสองประเภทจะมีอิทธิพลมากหรือน้อยกว่ากันก็ขึ้นอยู่กับประเภทและความต้องการของผู้รับชม แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วรายการโทรทัศน์ทั้งสองประเภทสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้ถ้าหากได้เตรียมรายการเหล่านั้นเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในกรณีสำหรับผู้ชมเป็นเด็กหรือเยาวชน เด็กสามารถเรียนรู้อะไร ๆ ได้หลายอย่างจากโทรทัศน์ ฉะนั้นรายการโทรทัศน์ที่มีได้มุ่งเพื่อการศึกษาควรมีส่วนสำคัญที่จะให้การเรียนรู้แก่เด็กในทางอ้อม

รายการวิทยุโทรทัศน์ที่จะเป็นประโยชน์แก่เยาวชนคือรายการที่จะยกระดับรสนิยมระดับความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ระดับคุณค่าในชีวิต (อ. ศิโรรัตน์ (นามแฝง) 2518: 13) เมื่อเด็กต้องการรู้สิ่งใหม่ ๆ หรือคำจำกัดความต่าง ๆ ที่ยากและสับสนโทรทัศน์สามารถจะให้คำจำกัดความได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้เด็กได้พบกับสิ่งที่ตนยังไม่คุ้นเคยด้วยวิธีการค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดรายการโทรทัศน์ควรจะได้คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่เยาวชนจะได้รับ

การเรียนภาษาไทยนั้น ในสมัยก่อนเราเรียนกันแต่เพียงในห้องเรียน แต่ในปัจจุบันนวัตกรรมก้าวหน้าไปมาก วิชาภาษาไทยมิใช่จะเรียนกันแต่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น เราสามารถศึกษาหาความรู้ได้จากหลาย ๆ แหล่ง รายการโทรทัศน์ทุกรายการย่อมมีผลต่อการศึกษา⁴ ของเยาวชนมากโดยเฉพาะผลทางด้านภาษาไทย ทั้งนี้เพราะรายการโทรทัศน์จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร และรายการบางรายการก็นิยมเอาความรู้ทางภาษาไทยมาประกอบรายการ ภาษาไทยที่ใช้ในรายการวิทยุโทรทัศน์แตกต่างกันไปตามลักษณะของรายการได้แก่ การใช้ภาษาในด้านการอ่านข่าว ในด้านการจัดรายการ ในด้านบันเทิง ในด้านของการโฆษณา เป็นต้น ผู้ที่มีความสำคัญในการเสนอรายการต่าง ๆ คือ โฆษก พิธีกรหรือผู้จัดรายการ

พลศรี คชาชีวะ (2517: 47) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักจัดรายการไว้ว่า

ผู้จัดรายการจะต้องพูดเป็น รู้ว่าอะไรควรพูดไม่ควรพูด ตอนไหนควรทำเสียงอย่างไร ต้องมีรสนิยมในการพูด ใช้ภาษาที่ดีพอสมควร รักการอ่าน มีความจำดีเพื่อนำเรื่องที่จดจำมาประกอบการพูด หมั่นจดบันทึกหรือบันทึกเทป สนใจใคร่รู้อยู่เสมอ มีอารมณ์ขัน ทำให้ผู้มีสมาธิขณะออกอากาศ ติดตามข่าวที่อ่านและเตรียมงาน

ในเรื่องของการใช้ภาษาเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ความถูกต้อง บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2515: 193) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาที่ดีที่จะเสนอในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควรจะเป็นดังนี้คือ "เหมาะแก่รายการ เหมาะแก่บุคลิกลักษณะของผู้พูดหรือผู้อ่าน"

เป็นที่น่าสังเกตว่ารายการโทรทัศน์ในปัจจุบันบางรายการรวมทั้งการโฆษณาได้ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยมที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้ชม บางรายการเป็นการมอมเมาประชาชนโดยเฉพาะการโฆษณาสินค้าและบางรายการให้ตัวอย่างการใช้ภาษาที่ผิดหรือภาษาสแลงทำให้เยาวชนนำตัวอย่างไปใช้ผิด ๆ ซึ่งปัญหาการใช้ภาษานั้นเป็นเรื่องที่ใช้โดยประมาทเลินเล่อบ้าง จงใจบ้าง โดยเฉพาะความผิดพลาดที่เกิดจากโทรทัศน์เป็นความผิดพลาดที่จงใจ (คณะกรรมการเผยแพร่เอกลักษณ์ของชาติ 2525: 60) แต่ก็มีรายการโทรทัศน์อีกจำนวนไม่น้อยที่ได้พยายามสอดแทรกความรู้อันเป็นประโยชน์แก่การเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นนักเรียนในฐานะที่เป็นผู้รับสารจึงต้องใช้วิจารณญาณในการรับสารที่ถูกต้องและมีประโยชน์แก่การเรียนรู้ของคน ครูภาษาไทยมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องรับผิดชอบ เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของภาษาไทยอย่างถูกต้องและมีทักษะในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี ตลอดจนการสอนให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการดู การอ่านและการฟังจากโทรทัศน์ ดังนั้นครูภาษาไทยจึงต้องมีความสนใจติดตามชมและศึกษารายการโทรทัศน์เพื่อนำความถูกต้องเหมาะสมไปถ่ายทอดแก่นักเรียนและในขณะเดียวกันก็นำความบกพร่อง ผิดพลาดจากรายการโทรทัศน์ไปชี้แจงแก้ไขให้นักเรียนได้รู้ถึงสิ่งที่ถูกต้อง ^{ด้วย} สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทร์ทรัพย์ (2523: 227) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครูภาษาไทยไว้ว่า

ครูภาษาไทยในฐานะที่เป็นผู้อนุรักษ์ ถ่ายทอด แก้ไขและปรับปรุงภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย จึงมีภาระหนักพอสมควรในอันที่จะสอนให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักแสวงหาความรู้ ความบันเทิงจากการอ่าน การฟัง แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีวิจารณญาณ รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ซึ่งมีบทบาททางการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอิทธิพลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน จึงประสงค์จะศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์และ เป็นแนวทางแก่ผู้ที่รับผิดชอบหรือ

ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดรายการโทรทัศน์ในการที่จะแก้ไขปรับปรุงรายการให้มีคุณภาพ มีความถูกต้องในเนื้อหาของรายการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยและพยายามสรรหาความรู้ทางภาษาไทยมาถ่ายทอดให้แก่เยาวชนอย่างเต็มที่เพื่อปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในภาษาไทยยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูภาษาไทยกับนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานในการวิจัย

จากรายงานผลการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการศึกษา เช่น ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ (2513: 167-178) ได้ศึกษาเรื่อง ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนสนใจรายการโทรทัศน์ประเภทความรู้ ดนตรี ภาพยนตร์บันเทิง จากผลการวิจัยของ บังอร พิรพัฒน์ (2515: 80-83) เรื่อง ความนิยมของวัยรุ่นต่อโปรแกรมการศึกษาทางโทรทัศน์ พบว่า เด็กวัยรุ่นให้ความนิยมชมชอบโปรแกรมการศึกษาทางโทรทัศน์น้อย จากผลการวิจัยของ สมพงษ์ แดงตาด (2518: 63-70) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กพบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ควรจัดรายการโทรทัศน์ให้มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่จะต้องพบในชีวิตประจำวัน และทำให้เด็กรู้จักแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์และทำให้เรียนดีขึ้น จากผลการวิจัยของ ศิวะพร สุคนธ์พงศ์เผ่า (2520: 90-93) เรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์นำทั้งผลดีและผลเสียมาสู่นักเรียน จากผลการวิจัยของปาริชาติ พุดน้อย (2524: 67-69) เรื่อง ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูภาษาไทยมีความเห็นว่าสื่อมวลชนช่วยส่งเสริมการใช้ภาษาไทยของนักเรียนทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จากข้อค้นพบเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. ความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียน เกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์มีผลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นของครูภาษาไทย และนักเรียน เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ให้ความรู้ทางด้านการใช้ภาษาไทย แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียน เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ให้ความรู้ทางหลักภาษาและวรรณคดี แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียน เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ช่วยเพิ่มพูนทักษะ การใช้ภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียน เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เฉพาะรายการที่ถ่ายทอดทางสถานีโทรทัศน์ 4 ช่อง ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) และสถานีโทรทัศน์สีช่อง 3

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ครู หมายถึง ครูภาษาไทยที่สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

การเรียนภาษาไทย หมายถึง การเรียนวิชาภาษาไทยทุกรายวิชาทั้งที่เป็นวิชาบังคับและวิชาเลือกที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายการโทรทัศน์ หมายถึง รายการทุกประเภทที่ถ่ายทอดจากสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.บ.ท.) สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 3 ซึ่งแบ่งตามลักษณะของรายการออกได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ 4 ประเภทคือ รายการข่าว รายการความรู้หรือสารคดี รายการบันเทิง รายการโฆษณา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการโทรทัศน์ในการแก้ไข ปรับปรุงรายการให้มีความถูกต้องเหมาะสมและ เกิดประโยชน์ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย